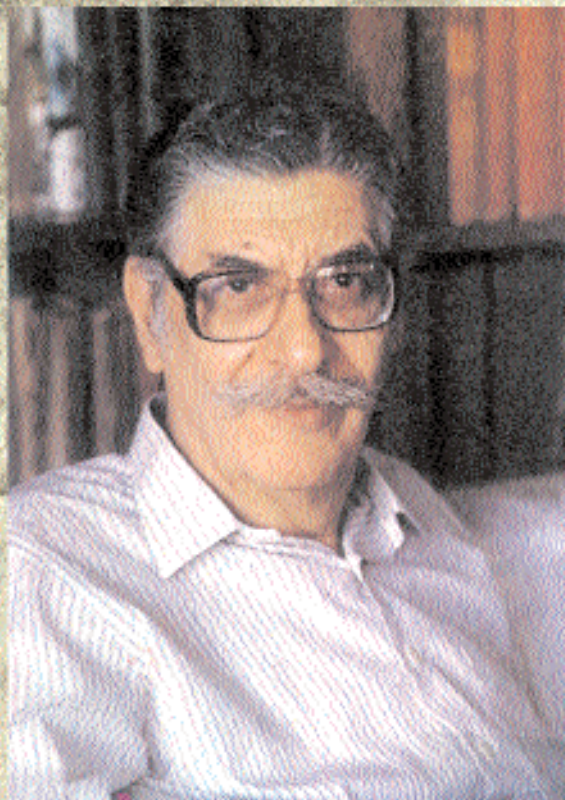

ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟ ΕΝΙΑΙΟ ΛΥΚΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ

Μανόλης Αναγνωστάκης

«... Ήμασταν όλοι μαζί μα θαρρείς πως αυτός ήταν όλοι...»

Ημερολόγιο 2006

*Ανέστης και Βαγγέλα Αναγνωστάκη, το γένος Κασσιμάτη.
Γονείς του ποιητή Μανόλη Αναγνωστάκη*

Ο ποιητής Μανόλης Αναγνωστάκης γεννήθηκε το 1925 στη Θεσσαλονίκη. Οι γονείς του ήταν Ρεθύμνιοι. Σπούδασε Ιατρική. Η ποίησή του απηχεί τις κοινωνικές και πολιτικές συγκρούσεις που ακολούθησαν μετά την κατοχή. Το πρόβλημα της ηθικής στάσης σε μια εποχή ταραγμένη από τα πάθη και την ιδεολογική σύγχυση είναι βασικό στοιχείο της ποίησής του. Αποτέλεσμα της ενασχόλησής του με την κριτική της λογοτεχνία η έκδοση του περιοδικού «Κριτική».

Το ποιητικό του έργο: «Τα Ποιήματα», 1941-1971 [όπου περιλαμβάνονται: Εποχές (1945), Εποχές 2 (1948), Εποχές 3 (1951), Συνέχεια (1954), Η Συνέχεια 2 (1956), Παρενθέσεις (1956), Η Συνέχεια 3 (1962), Ο Στόχος (1970)], ΥΓ. (1983)

*Το πεζό του έργο: «Υπέρ και Κατά» (1965), «Περιθώριο '68-'69» (1979), «Αντιδογματικά» (1978), «Συμπληρωματικά» (1985) «Ο ποιητής Μανούσος Φάσσης» κ.α.
Το 1986 τιμήθηκε με το Κρατικό Βραβείο Ποίησης. Πέθανε τον Ιούνιο του 2005.*

Ποιος είναι ο ρόλος της ποίησης σήμερα; Μπορεί η ποίηση να είναι μια διέξοδος στα καθημερινά αδιέξοδα; Μπορεί να γίνει στήριγμα; Να μας κάνει καλύτερους;

*Πιστεύουμε ότι η ποίηση μπορεί να δείξει την «άλλη όψη» της ζωής. Η ποίηση του **Μανόλη Αναγνωστάκη** (1925 - 2005) φανέρωσε την ίδια τη ζωή του, την ιδεολογία του, την πολιτική ηθική του. Πρόκειται για μια ποίηση πολιτική, κοινωνική, βαθιά ανθρωπιστική, που στόχο είχε να εκφράσει τον ανθρώπινο πόνο, την αλήθεια των πραγμάτων.*

Ο Μανόλης Αναγνωστάκης δεν έγραψε πολλά ποιήματα. Για μεγάλα χρονικά διαστήματα σιώπησε, γιατί όπως ο ίδιος έλεγε: «σύντομα κατάλαβα ή με υποχρέωσαν τα πράγματα να καταλάβω, πως πράξη και σιωπή είναι εξίσου δραστικές μορφές έκφρασης».

Η μακρόχρονη εκκωφαντική σιωπή του υπήρξε μια μεγάλη κραυγή ελευθερίας και υπογράμμισε την προσωπικότητα ενός ξεχωριστού στοχαστή, που μετουσίωσε ποιητικά τη μεταπολεμική ιστορία της πατρίδας μας.

Ο Μανόλης Αναγνωστάκης υπήρξε και κάτι άλλο, πολύ ουσιαστικό, για το σήμερα· ήταν μια άγρυπνη συνείδηση που υπερασπίστηκε τις αξίες και τα ιδανικά που πίστεψε μέχρι τέλους. Τίποτε δεν πρόδωσε, σε τίποτε δε λύγισε. Έμεινε πάντα όρθιος, αξιοπρεπής, ασυμβίβαστος, μοναδικός, ελεύθερος πολίτης. Με τη σεμνή παρουσία του έγινε δάσκαλος ήθους και ηθικής, πολιτικής και κοινωνικής.

*«Ήμασταν όλοι μαζί και ξεδιπλώναμε ακούραστα
τις ώρες μας*

*Τραγουδούσαμε σιγά για τις μέρες που θα 'ρχόντανε
φορτωμένες πολύχρωμα οράματα.*

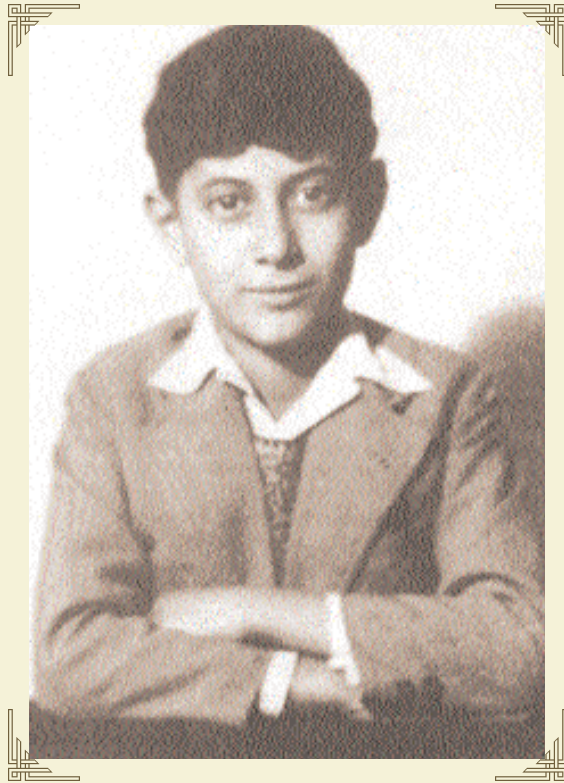
*Αυτός τραγουδούσε, σιωπαίναμε, η φωνή του
ξυπνούσε μικρές πυρκαγιές.*

*Χιλιάδες μικρές πυρκαγιές που πυρπολούσαν
τη νιότη μας...*

Ήμασταν όλοι μαζί μα θαρρείς πως αυτός ήταν όλοι...»

(Χάρης 1944, Εποχές)

Η σχολική κοινότητα του Ενιαίου Πειραματικού Λυκείου, μαζί με τις καλύτερες ευχές της για το 2006 σας καλεί όλους σε ένα μικρό, αισθητικό, αναγνωστικό ταξίδι στον ποιητικό λόγο του Μανόλη Αναγνωστάκη.

«... *Γιατί η ποίηση δεν είναι ο τρόπος να μιλήσουμε,
Αλλά ο καλύτερος τοίχος να κρύψουμε το πρόσωπό μας»*
(Εκεί, Η ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

Ιανουάριος

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

Φεβρουάριος

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28					

*Γ*ραφα από πολύ μικρός και πρέπει να ομολογήσω ότι για ένα διάστημα πίστευα πολύ στις δυνατότητες της ποίησης, σα μέσου που μπορεί να εκφράσει τα πάντα με πληρότητα και να γίνει έρωτας και περιεχόμενο ζωής.

Σύντομα όμως κατάλαβα, ή με υποχρέωσαν τα πράγματα να καταλάβω, πως πράξη και σιωπή είναι εξίσου δραστικές μορφές έκφρασης, ότι για έναν άνθρωπο που είναι έτοιμος να δεχτεί όλες τις τερατώδεις δυνατότητες της ζωής, αυτές αποτελούν μια αδιάσπαστη ενότητα, που ζητάει να εκφραστεί με διαφορετικούς τρόπους -ενίοτε άκρως αντιφατικούς- και που συχνά υπερβαίνουν τα όρια του λόγου ή δεν τα εγγίζουν καν...»

Μανόλης Αναγνωστάκης

Θα 'ρθει μια μέρα...

Θα 'ρθει μια μέρα που δε θα 'χουμε πια τι να πούμε
Θα καθόμαστε απέναντι και θα κοιταζόμαστε στα μάτια
Η σιωπή μου θα λέει: Πόσο είσαι όμορφη, μα δε
βρίσκω άλλο τρόπο να σ' το πω.
Θα ταξιδέψουμε κάπου, έτσι από ανία ή για να
πούμε πως κι εμείς ταξιδέψαμε.

Ο κόσμος ψάχνει σ' όλη του τη ζωή να βρει
τουλάχιστο τον έρωτα, μα δε βρίσκει τίποτα.
Σκέφτομαι συχνά πως η ζωή μας είναι τόσο μικρή
που δεν αξίζει καν να την αρχίσει κανείς...

(ΕΠΟΧΕΣ)

Η αγάπη είναι ο φόβος...

«... Μα ποιος θα 'ρθει να κρατήσει την ορμή μιας
μπόρας που πέφτει;
Ποιος θα μετρήσει μια - μια τις σταγόνες πριν
σβήσουν στο χώμα.
Πριν γίνουν ένα με τη λάσπη σαν τις φωνές
των ποιητών;
Επαίτες μιας άλλης ζωής της Στιγμής λιποτάχτες
Ζητούνε μια νύχτα απρόσιτη τα σάπια τους όνειρα.
Γιατί η σιωπή μας είναι ο δισταγμός για
τη ζωή και το θάνατο.»

(ΕΠΟΧΕΣ, 3)

Δεν πίστευες πως θα ξεχάσεις, κι όμως ξέχασες.

Θυμούμαι, άρα υπάρχω.

Μου είπες: οι αναμνήσεις είναι η ζωή.

(ΓΤ.)

Μάρτιος

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

Απρίλιος

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

«... *Μ* όλη τη δραματικότητά της, η κατοχή ήταν και μια εποχή έξαρσης ανάτασης, ελπίδας. Τα ανθρωπάκια έγιναν ξαφνικά Άνθρωποι, ο μικρός κι ο ανώνυμος τεντώθηκε στα όρια του μεγαλείου. Στην περίοδο του εμφύλιου οι άνθρωποι εκφιάστηκαν να γίνουν ανθρωπάκια, οι μεγάλοι να σκύβουν, να ταπεινωθούν, να τσακίσουν, να γίνουν ανώνυμος πολτός. Αν στην κατοχή, εμείς οι τότε νέοι, αποκτήσαμε συνείδηση της ανθρωπιάς, στα κατοπινά χρόνια υποχρεωθήκαμε να πιούμε ως τον πάτο το δηλητήριο της απανθρωπιάς...»

Μανόλης Αναγνωστάκης

13-12-1943

«... Θα φύγουμε κάποτε αθόρυβα και θα πλανηθούμε
Μες στις πολύβοες πολιτείες και στις έρημες θάλασσες.
Με μιαν επιθυμία φλογισμένη στα χείλια μας
Είναι η αγάπη που γυρέψαμε και μας την αρνήθηκαν
Ξεχνούσες τα δάκρυα, τη χαρά και τη μνήμη μας
Χαιρετώντας λευκά πανιά π' ανεμίζονται.
Ισως δε μένει τίποτ' άλλο παρά αυτό να θυμόμαστε...»

(ΕΠΟΧΕΣ)

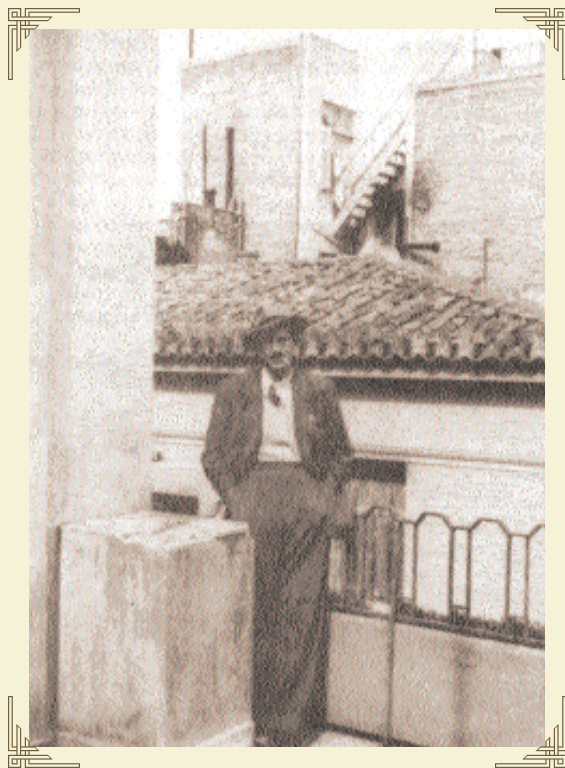
Τώρα

«... *Φ*ωνές μιας εποχής άλλου βηματισμού, άλλου κλίματος ιδιοσυγκρασίες, άλλης ορατότητας ατμόσφαιρα. Χειμώνας 1942. Γερμανική κατοχή. Ξημέρωσεν ο δείχτης πάλι Κυριακή. Μαθητής θλιμμένος επαναστάτης έφηβος. Μανόλης Αναγνωστάκης. Απόλυτος ταξιδευτής της σιωπής και της μοναξιάς. Ρομαντικός και ονειροπόλος, διαποτισμένος από την ποίηση του μεσοπολέμου...»

(Μάρω Δούκα)

Κι όμως, Δημήτρη, ξανά πίσω δεν πρέπει να γυρίσουμε.
Χρέος μας είναι πια να μη γυρίσουμε.
Ας ξανατραγουδήσουμε πάλι εκείνο το τραγούδι που λέγαμε στην αρχή.
Ας ξανασκεφτούμε τα ίδια πάλι πράγματα όπως όταν ξεκινήσαμε.
Γιατί όλα, ξέρεις, πως τελειώνουνε και μόνο ένα δεν τελειώνει.
Γιατί κι η ίδια η ζωή, Δημήτρη, είναι κι αυτή όμορφη.
Όσο κι αν έζησε κανείς μέρες πολυ κακές
Όσο κι αν ειν' μοιραίο να τις ζήσει ή κι αν τις ζει ακόμα.
Τώρα που φτάσαμεν εδώ δεν πρέπει να ξαναγυρίσουμε.
Πιο καλά να σταθούμε εδώ, μα όχι πάλι πίσω.

(ΕΠΟΧΕΣ)

«...Δρόμοι παλιοί που αγάπησα και μίσησα ατέλειωτα
 Κάτω απ' τους ίσκιους των σπιτιών να περπατώ
 Νύχτες των γυρισμών αναπότρεπτες κι η πόλη νεκρή
 Την ασήμαντη παρουσία μου βρίσκω σε κάθε γωνιά...»

(ΠΕΝΤΕ ΜΙΚΡΑ ΘΕΜΑΤΑ, ΕΠΟΧΕΣ)

Μάιος

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

Ιούνιος

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

«... *Η* κατοχική καθημερινότητα θα μεταπλαστεί σε βιώματα που θα τον ακολουθούν σ' όλη του τη ζωή. Μικρά θέματα, τα ουσιώδη, θα δοκιμαστούν και θα τον δοκιμάσουν. Αυτά θα χρωματίσουν ανεξίτηλα τη φωνή του...»

(Μάρω Δούκα)

Πέντε μικρά θέματα

I

... Εμείς αγαπήσαμε. Εμείς
Προσευχόμαστε πάντοτε. Εμείς
Μοιραστήκαμε το ψωμί και τον κόπο μας

Κι εγώ μέσα σε σένα και σ' όλους...

IV

Κάτω απ' τα ρούχα μου δε χτυπά πια η παιδική μου καρδιά
Λησμόνησα την αγάπη που 'ναι μόνο αγάπη
Μερώνυχτα να τριγυρνά χωρίς να σε βρίσκω μπροστά μου
Ορίζοντα λευké της αστραπής και του όνειρου
Ένωσα το στήθος μου να σπάξει στη φυγή σου

Ψυχή της αγάπης μου αλήτισσα
Λεπίδι του πόθου μου αδυσώπητο
Νικήτρα μονάχη της σκέψης μου.

V

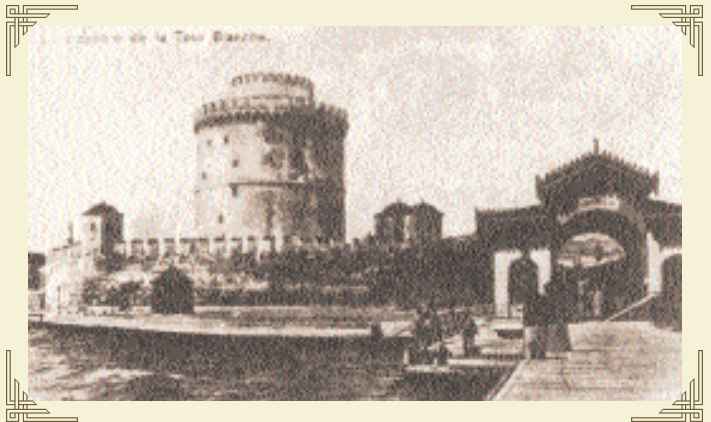
Χαρά, Χαρά, ζεστή αγαπημένη
Τραγουδι αστείρευτο σε χείλια χιμαιρικά
Στα γυμνά μου μπράτσα το είδωλό σου συντριβίω
Χαρά μακρινή, σαν τη θάλασσα ατέλειωτη
Κουρέλι ακριβό της πικρής αναζήτησης
Άσε να φτύσω το φαρμάκι της ψεύτρας σου ύπαρξης
Άσε να οραματιστώ τις νεκρές αναμνήσεις μου
(Ανελέητο κύμα της νιότης μου)

Ω ψυχή την αγωνία ερωτευμένη!

(ΕΠΟΧΕΣ)

*Εάν πρέπει τώρα
 να πεθάνουμε, το ξέρεις,
 Πρέπει γιατί αύριο
 δε θα 'μαστε πια νέοι
 (Τώρα... ΕΠΟΧΕΣ, 3)*

Ιούλιος

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Αύγουστος

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

«... Και η ζωή, δυστυχώς, μας μαθαίνει και μας σιγουρεύει πως επιβίωση και συμβιβασμοί είναι πόλοι ελκόμενοι και όσο πιο ανελέητη είναι η ζωή, τόσο πιο στενά αλληλοδένονται. Μέσα στις ανελέητες συνθήκες ολόκληρων δεκαετιών στον τόπο μας, ακόμα και η διατήρηση μιας στοιχειώδους αξιοπρέπειας, μιας ισχνής προσωπικής ιθυτένειας, γίνεται κάποτε άθλος μέγας. Όσοι βέβαια έχουν περάσει ξώφαλτα τις συμπληγάδες του καιρού μας και δεν γεύτηκαν τις περιπέτειες του ταξιδιού (μπορεί μάλιστα να ωφελήθηκαν κι απ' αυτές) έχουν το προνόμιο να διεκδικούν και τίτλους «ακεραιότητας» ακόμα. Πιστεύω πως η σύνθλιψη της γενιάς μας υπήρξε τόσο σφοδρή, που για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα να ισχύει εκείνο που είχα διατυπώσει άλλοτε: «όχι πια το πώς θα ζήσεις καλύτερα, αλλά το αν θα ζήσεις καν».

Μανόλης Αναγνωστάκης

I

«... Ήμουνα εγώ που σου 'λεγα πάντα: φεύγοντας
ήτανε πια πολύ αργά.

Κι είχαμε ακόμα πολλή πίκρα πολλή μνήμη πολλή νόηση.

Κι η αγάπη είναι πάντα όμορφη ακόμα κι όταν δεν
ψιθυρίζει παρά με δυο αβέβαια ανήσυχα χείλη

Κι όταν δε μένει παρά σα δυο χαρακιές σ' ένα λευκό περιθώριο.

Προσπάθησε, πάλεψε ακόμα, ένα τόσο μικρό ασήμαντο διάστημα

Σβήσε μια ακατανόητη παρένθεση μην τραυματίζεις

την αμέριμνη ζωή σου...»

(ΕΠΟΧΕΣ 2)

Επίγνωση

«... Εδώ κάτι θ' αλλάξει, να πούμε η παρουσίαενός τρίτου,

Δημιουργώντας μια ποίηση πάνω από κάθεκαταστροφή

Χωρίς να λησμονούμε κάποτε εντελώς τονπροορισμό μας

Αν τώρα πάλι από παντού καμιά ανταπόκριση

Κάτι απροσδόκητα ζημίωσε, κάτι που δεν το

καταλάβαμε καλά.

Όμως εμείς, αν θέλετε, είμαστε έτοιμοι ακόμα.»

(ΠΑΡΕΝΘΕΣΕΙΣ)

Αφιέρωση

Για τους ερωτευμένους που παντρεύτηκαν
Για το σπίτι που χτίστηκε
Για τα παιδάκια που μεγάλωσαν
Για τα πλοία που άραξαν
Για τη μάχη που κερδήθηκε
Για τον άσωτο που επέστρεψε

Για όλα όσα τέλειωσαν χωρίς ελπίδα πια.

(Η ΣΥΝΕΧΕΙΑ, 3)

Λεπτέμβριος

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

Οκτώβριος

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

«... *Θ* Αναγνωστάκης είναι ο ποιητής που πεισματικά και απεγνωσμένα αγωνίζεται για τη μνήμη του. Είναι αυτός που ταύτισε το ήθος και την ηθική με τη συνειδητή και επίπονη άρνηση της λησμονιάς...»

(Μάρω Δούκα)

Κάθε πρωί...

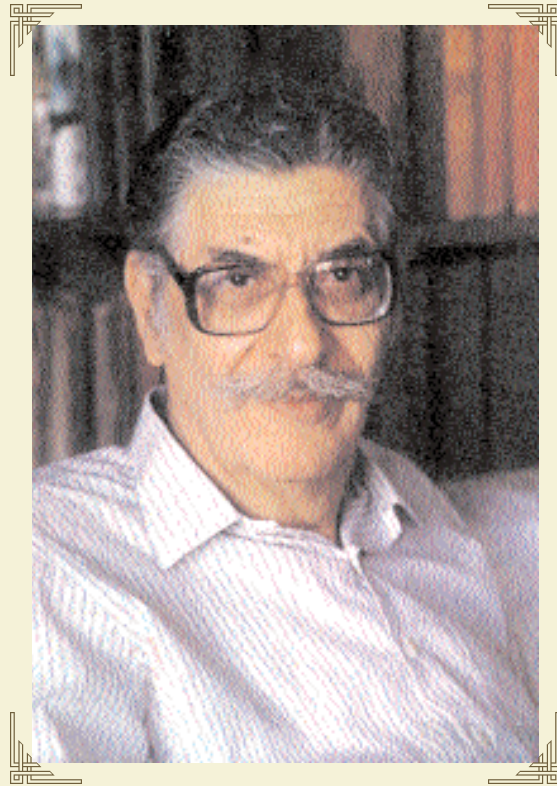
Κάθε πρωί
Καταργούμε τα όνειρα
Χτίζουμε με περίσκεψη τα λόγια
Τα ρούχα μας είναι μια φωλιά από σίδηρο
Κάθε πρωί
Χαιρετάμε τους χτεσινούς φίλους
Οι νύχτες μεγαλώνουν σαν αρμόνικες
— Ήχοι, καημοί, πεθαμένα φιλιά.

(Ασήμαντες
Απαριθμνήσεις
— Τίποτα, λέξεις μόνο για τους άλλους.
Μα που τελειώνει η μοναξιά;)
(Η ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

Σε τι βοηθά λοιπόν...

Σε τι βοηθά λοιπόν η ποίηση
(Αυτή εδώ η ποίηση, λέω)
Στα υψηλά σου ιδανικά, στη συνείδηση του χρέους
Στο μεγάλο πέρασμα από τον καταναγκασμό
Στις συνθήκες της ελευθερίας;

Σε τι βοηθά λοιπόν η ποίηση
— Αυτό, έστω, που εγώ ποίηση ονομάζω—
(Ας ζήσουμε λοιπόν και μ' αυτά ή μόνο μ' αυτά)
(Η ΣΥΝΕΧΕΙΑ, 3)

Αναζήτηση

«... Θα 'ρθω μια μέρα, γυμνός απ' αγάπη και μίσος
Αλύγιστος κι αδυσώπητος, μ' οδηγό τη σιωπή μου και σύντροφο.
Φίλε: αν νομίζεις πως δεν ήρθα πάλι αργά, δείξε μου κάποιο δρόμο.
Εσύ που ξέρεις τουλάχιστον πως γυρεύω ένα τίποτα
για να πιστέψω πολύ και να πεθάνω.»

(ΕΠΟΧΕΣ)

Νοέμβριος

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

Δεκέμβριος

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

«... Αντίθετα είναι απεριόριστος ο σεβασμός μου και προς τους δημιουργούς που η ποίηση αποτελεί το πάθος της ζωής τους, και προς την ίδια την ποίηση στην οποία χρωστώ όχι μόνο πολλές από τις πιο πλήρεις στιγμές της ζωής μου, αλλά και μεγάλο μέρος της ψυχικής και πνευματικής μου διαμόρφωσης...»

Μανόλης Αναγνωστάκης

Επίλογος

Κι όχι αυταπάτες προπαντός.
Το πολύ - πολύ να τους εκλάβεις σα δυο θαμπούς
προβολείς μες στην ομίχλη.
Σαν ένα δελτάριο σε φίλους που λείπουν με τη
μοναδική λέξη: ζω.

«Γιατί», όπως πολύ σωστά είπε κάποτε
κι ο φίλος μου ο Τίτος,
«Κανένας στίχος σήμερα δεν κινητοποιεί τις μάζες
Κανένας στίχος σήμερα δεν ανατρέπει καθεστώτα».

Έστω.
Ανάπηρος, δείξε τα χέρια σου. Κρίνε για να κριθείς.
(Ο ΣΤΟΧΟΣ)

«... Το ιδανικό κάθε επανάστασης: το μέτριο, ήσυχο,
ειρηνικό παρόν, το ανέφελο μέλλον.

.....
Δυο κατηγορίες πάντα: οι δρώντες και οι θεατές.
(ΓΤ)

«... Δεν ξέρω πόσο επίκαιρα και αποτελεσματικά ακούγονται σήμερα τα μηνύματα - βέλη του Στόχου. Προσωπικά, νομίζω πως είναι πολύ πιο χρήσιμα απ' ό,τι χθες, ακριβώς γιατί, πέρα από την κατ' απόλυτη τιμή αισθητική τους αξία, επαναπροσδιορίζουν ηθικά μεγέθη και ιδεολογικοκοινωνικούς συσχετισμούς που απειλούνται μέσα σε έναν κόσμο, όχι πια δυναμικά ανελεύθερο, αλλά τόσο ελεύθερο σε πολλές εκφάνσεις και εξελίξεις του, τόσο εκτεθειμένο στη διάβρωση της αφθονίας, που εγκυμονεί την πλήρη σύγχυση ή την αποφασιστική απώλεια των οραμάτων από τον ορίζοντα. Τότε το ζητούμενο ήταν προφανές. Σήμερα, ο στόχος είναι διπλός: Πρώτα η αναζήτηση και ο προσδιορισμός του στόχου αυτού ανάμεσα σε πληθώρα προσφορών και προτάσεων, και μετά η ίδια η στόχευσή του...»

(Γιάννης Βαρβέρης)

Χάρης 1944

Ήμασταν όλοι μαζί και ξεδιπλώναμε ακούραστα τις ώρες μας
Τραγουδούσαμε σιγά για τις μέρες που θα 'ρχόντανε
φορτωμένες πολύχρωμα οράματα
Αυτός τραγουδούσε, στωπαίναμε, η φωνή του
ξυπνούσε μικρές πυρκαγιές
Χιλιάδες μικρές πυρκαγιές που πυρπολούσαν τη νιότη μας
Μερόνυχτα έπαιζε το κρυφτό με το θάνατο σε κάθε γωνιά και σοκάκι
Λαχταρούσε ξεχνώντας το δικό του κορμί να
χαρίσει στους άλλους μιαν Άνοιξη.
Ήμασταν όλοι μαζί μα θαρρείς πως αυτός ήταν όλοι.
Μια μέρα μας σφύριξε κάποιος στ' αφτί: «Πέθανε ο Χάρης»
«Σκοτώθηκε» ή κάτι τέτοιο. Λέξεις που τις ακούμε κάθε μέρα.
Κανείς δεν τον είδε. Ήταν σούρουπο. Θα 'χε
σφιγμένα τα χέρια όπως πάντα.
Στα μάτια του χαραχτήκεν άσθηστα η χαρά της
καινούριας ζωής μας
Μα όλα αυτά ήταν απλά κι ο καιρός είναι λίγος.
Κανείς δεν προφταίνει.
... Δεν είμαστε όλοι μαζί. Δυο - τρεις ξενιτεύτηκαν
Τράβηξεν ο άλλος μακριά μ' ένα φέρσιμο άόριστο
κι ο Χάρης σκοτώθηκε
Φύγανε κι άλλοι, μας ήρθαν καινούριοι, γέμισαν οι δρόμοι
Το πλήθος ξεχνύεται αβάσταχτο, ανεμίζουνε πάλι σημαίες
Μαστιγώνει ο αγέρας τα λάβαρα. Μεσ στο χάος
κυματίζουν τραγούδια.
Αν μεσ στις φωνές που τα βράδια τρυπώνε ανελέητα τα τείχη
Εεχώρισες μια: Είν' η δική του. Ανάβει μικρές πυρκαγιές
Χιλιάδες μικρές πυρκαγιές που πυρπολούν την ατίθαση νιότη μας.
Είν' η δική του φωνή που βουίζει στο πλήθος τριγύρω σαν ήλιος
Π' αγκαλιάζει τον κόσμο σαν ήλιος που σπαθίζει τις πίκρες σαν ήλιος
Που μας δείχνει σαν ήλιος λαμπρός τις χρυσές πολιτείες
Που ξανοίγονται μπρος μας λουσμένες στην Αλήθεια και στο αίθριο το φως

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

1. Μ. Αναγνωστάκης: «Τα Ποιήματα» (1941 - 1971) εκδ. ΣΤΙΓΜΗ, Αθήνα, 1989
2. Α. Φωστιέρης - Θ. Νιάρχος: «Σε Δεύτερο πρόσωπο», εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα 1990
3. «Αντί», αφιέρωμα στο Μ. Αναγνωστάκη, Τεύχος 527-528, Ιούλιος 1993
4. Μ. Αναγνωστάκης: «Υ.Γ.», εκδ. ΝΕΦΕΛΗ, Αθήνα, 1992